

Zondag 8 mei 2011

Hartje Jordaan zitten we hier. We gaan ons gesprek vervolgen, we hebben een aantal punten die we nog op je af laten komen. We beginnen met je activiteiten voor het Tropeninstituut. Je werd benaderd door Elisabeth den Otter.

Zij was conservator van het Tropenmuseum en bereidde een tentoonstelling voor: ‘Verre vrienden van Jan Klaassen’¹. Ze vroeg mij om, als een soort wegwijzers in de tentoonstelling, een afbeelding in kleur te maken van de hoofd-kluchtfiguur van ieder land.

Om een voorbeeld te geven: van Indonesië Semar, Koning Aap van China, en zo een hele rij figuren. Die moest ik in kleur maken. Ze werden als iconen bij iedere afdeling in de tentoonstelling gezet, als wegwijzer voor het publiek. Als je het museum binnenkwam, was daar eerst een grote ronde schijf. Daarop waren alle afbeeldingen, die ik van al die personages gemaakt had, zo neergelegd dat je kon weten bij welk land ieder personage hoorde.

Ik vond ik het erg goed van het Tropenmuseum, met name van Elisabeth, om de relatie duidelijk te maken tussen Jan Klaassen en die komische figuren uit verre landen. Opdat mensen begrijpen dat dat niet allemaal geïsoleerde dingen zijn, maar dat in al die landen zo’n verschijnsel bestaat, dat een komische figuur in het volkspoppenspel te voorschijn komt. Dat dat ook werkt.

Dat het een gevoel van verbondenheid geeft, omdat die komische figuur eigenlijk min of meer het publiek vertegenwoordigt.

Zou je kunnen zeggen dat er in al die landen een soort van parallel proces gaande was, als het gaat over het opstaan tegen de gevestigde orde? Zo’n figuur vertegenwoordigt de gewone man?

Ja, dat is zeker zo.

Kun je ook zeggen waarom dat altijd om een man draait?

Nou, daar zeg je wat. Ik denk dat de positie van de vrouw toch altijd minder hoog is geweest dan die van de man. En die beroepen zijn toch ook wel vaak door mannen uitgeoefend. Maar dat is toch een zure zaak. Dat is een gebrek eigenlijk. Wim Kerkhove heeft met zijn Katrijn daar wel verandering in gebracht, want in zijn spel is zij een tijdlang heel belangrijk geweest en geëmancipeerd.

Rechter- en linkerhand

Ja, maar wat ik altijd zeg tegen de bezoekers in het Poppenspe(e)lmuseum, is, dat de hoofdfiguur meestal op de rechterhand zit en alles wat maar bijzaak is – vrouwen, beesten, monsters – op de linkerhand. Dan beginnen de dames altijd een beetje schaapachtig te lachen en dan zeg ik: ‘Ja, eigenlijk hebben vrouwen, beesten of monsters in het spel dezelfde functie. Eigenlijk is de linkerhand het belangrijkste omdat de poppenspeler daarmee varieert’. Dat maakt het voor die damesgroepen weer goed bij mij.

Is het leuk om te vertellen waarom dat is, dat de hoofdfiguur bij de volkspoppenkast op de rechterhand van de speler zit?

Ja, dat is zeker leuk.

Dat heeft George Speaight² heel mooi uitgelegd. Hij zei: ‘Er is maar één persoon die speelt in de straatpoppenkast en die moet voortdurend het publiek bezighouden, maar er moet geregeld van scène worden gewisseld en er moeten andere personages opkomen. Maar het toneel mag niet leeg zijn, want dan raakt het publiek ongeïnteresseerd.

Dus hij zorgt dat bij de scènewisseling altijd een personage op het toneel is, die het publiek dan bezighoudt met een praatje, terwijl de poppenspeler met zijn andere hand een andere pop pakt.

Wat ligt dan meer voor de hand dan voor de pop die het publiek bezig houdt de kluchtige hoofdpersoon te nemen en om die permanent op de rechterhand te houden, want dat ben je dan gewend, dat speelt makkelijker’. Dat is de reden. Dat vond ik ontzettend goed van Speaight.

¹ Van december 1995 tot september 1996.

² Engelse poppenspeler en theaterhistoricus (1914-2005).

Kluchtfiguren

Belangrijke figuren uit het internationale poppen- en schimmentheater. Katrijn met koekenpan en Jan Klaassen – handpoppen naar figuren van Wim Kerkhove; Semar – wayang kulit, schimfiguur (Java, Indonesië); Koning Aap – schimfiguur (China); Teu – watermarionet (Vietnam); Karagöz – schimfiguur (Turkije). Illustraties voor het Tropeninstituut. Hetty Paërl © (1995).

Traditie

Het is een logische reden eigenlijk. En de nummers, de buitennummers moesten kort zijn?

Kort en heel gevarieerd. Speaight had nóg een aardige opmerking: ‘Er wordt veel met de stok geslagen in de poppenkast. Het is slap-stick. Maar het neerslaan heeft ook een praktische reden, het is de kortste manier om een pop van het toneel af te voeren om over te gaan naar een nieuwe scène en om weer een volgende pop ten tonele te voeren’.

Hoe komt het dat de traditie in Engeland zo leeft? Heeft het met de volksaard te maken dat het volkspoppenspel daar anders opgevat wordt dan in Nederland?

Engelsen en Italianen zijn acteurs, die hebben gevoel voor het komische. Als je in Engeland de weg vraagt aan een man, dan maakt hij er een heel spektakel bij. Ja, dat is absoluut zo, het zit in de aard.

En daarom is het in Duitsland...?

Ja, minder. En in Nederland – dat vind ik wel een beetje verkeerd – in Nederland is het zo dat alles modern moet zijn. De traditie die telt niet mee. Wat dat betreft staat men in België veel positiever tegenover volkspoppenspel, folklore en traditie.

In Duitsland had je allemaal koninkrijkjes vroeger, voor de Tweede Wereldoorlog. En waarschijnlijk is de variatie aan dialecten in Vlaanderen en Wallonië ook groter, zodat dat misschien isoleert. Daardoor ontstaan er ook verschillende figuren. In België bestaan verschillende lokale volkspoppentradities. En Nederland is een plat land, maar een typische Drentse Jan Klaassen?

Nee, die is er zeker niet. Maar ja, ik kan het niet verklaren. Het heeft met de volksaard te maken. In Duitsland zijn in de zeventiende eeuw wel heel veel komediantengroepen geweest, met Hanswurst en Pickelhering.

Als we nu terug gaan naar het Tropenmuseum. Jij hebt die figuren getekend en er is ook het boekje verschenen ‘Verre vrienden van Jan Klaassen’ en daarin zijn ze gepubliceerd. Heb jij ook die teksten gemaakt bij die tentoonstelling?

Nee, die zijn van Elisabeth den Otter, dat waren onderzoeken naar niet-westers poppenspel. Ik weet er wel wát van, maar lang niet zoveel als Elisabeth. En wat was er niet allemaal: Sri Lanka, India, Bali, en Vietnam met die watermarionetten, echt ongelooflijk.

Pastichetheaters

En wil je dan nu overstappen naar...?

Naar de ‘Pastichetheaters’. Dat sluit verschrikkelijk leuk aan, want die zijn gemaakt naar al die vormen van poppenspel die je overal in de wereld hebt.

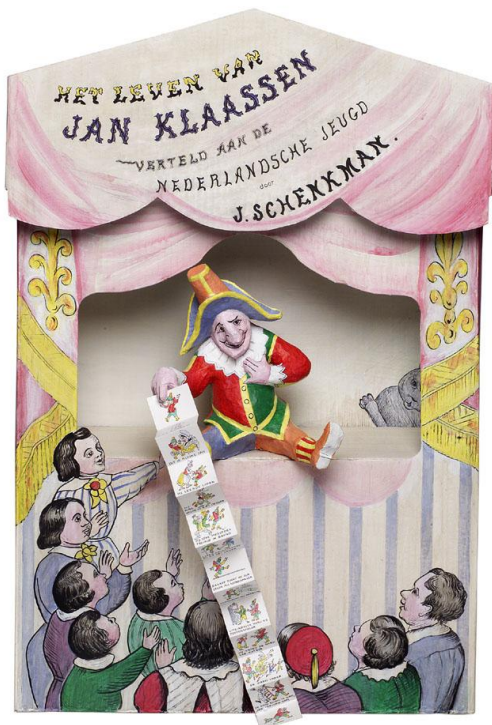
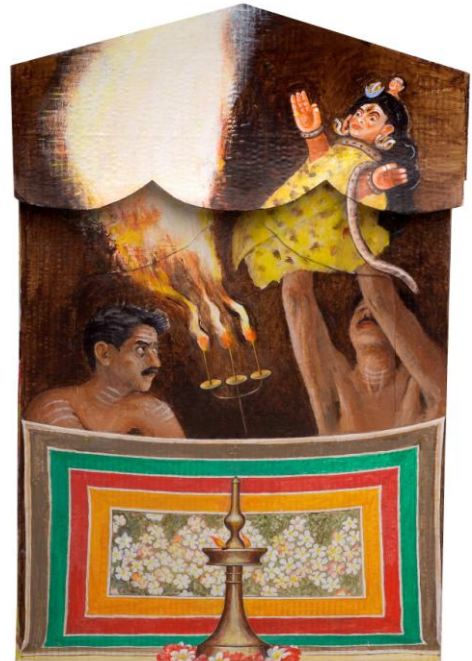
De basis was een theatertje dat ik een keer gevonden had. Daar heb ik een aantal restanten van opgekocht en toen kwam ik op het idee om die te beschilderen en te beplakken.

Het waren blanco golfkartonnen theaters. Het idee van jou was om niet zomaar een braaf theatertje te maken, maar om de voorstellingen van oude prenten te gebruiken voor de buitenkant van dat theater en om dan de voorstelling gewoon door te laten lopen over het driehoekige frontje, wat volkomen onnatuurlijk is. Of om zelfs publiek op het theater te zetten. Dat gaf een enorme vrijheid om hele leuke dingen te doen. Dat maakte het eigenlijk zo ontzettend interessant.

Jij bent gaan schilderen en daarna kwam ik op het idee om ook maar aan de gang te gaan. Toen heb ik ook een reeks gemaakt, maar dan met collages van gedigitaliseerde prenten. We hebben er zo’n drieëndertig gerealiseerd.

En die heb jij dan als een hele reeks in jouw museum staan en ook tentoongesteld tijdens de poppentheaterfestivals in Meppel en in het Oostenrijkse Wels.

Vier kartonnen theaters

Pastichetheaters: 'Clown met de brede oren', naar een handpop van Paul Klee' (2007); 'Daksha's offerfeest', traditioneel poppentheater (Pavakathakali) uit de Indiase deelstaat Kerala (2006); 'Het leven van Jan Klaassen', naar de omslag van een prentenboek van J. Schenkman (2003); 'La casa di Pulcinella', het huis van Pulcinella (1996). Ontwerpen: Hetty Paërl ©. Collectie Poppenspe(e)lmuseum ©.

Waar ik nog wel benieuwd naar ben, is, wat nou in die pastiche-expositie voor jou de hoogtepunten waren. Welke theatertjes die door jou gemaakt zijn, zijn het best gelukt?

Het theatertje van India ‘Daksha’s offerfeest’, met die man met dat vuur, is wel een van de besten. En ik vind ook die met de driedimensionale Jan Klaassen, naar een prent uit een boek van Schenkman, heel bijzonder.

En die Paul Klee clown? Die is toch ook fenomenaal mooi?

Die pop van Klee gaf ook aanleiding daartoe, met die breed uitstaande oren. Want eigenlijk heeft dat basistheatertje waar we dat allemaal van gemaakt hebben, een niet zo interessante vorm.

De moeilijkheid was ook dat het golfkarton door de verf een beetje ribbelig werd, maar dat gaf juist zo’n mooi effect, zoals je dat ook bij gearceerde tekeningen hebt. Dat geeft een grote levendigheid.

Maar er zit een ‘maar’ aan nu. We komen, voor de tentoonstelling die we ervan gemaakt hebben, toch terecht bij de hoger opgeleide poppenspelers en niet bij de oningewijden. De toeschouwers moeten kennis hebben van wat er geëxposeerd is en dus moeten ze een tekst lezen. Er zouden poppen bij kunnen, waarvan ik eigenlijk vind dat het niet moet, omdat de theatertjes op zich kunstwerkjes zijn, maar je dient toch iets van het onderwerp af te weten. Dat maakt de tentoonstelling moeilijk voor sommigen. Hoe prachtig die ook is. Dat heb ik eigenlijk pas later ontdekt, want het doorsnee publiek – op zich is dat jammer – moet opgevoed worden.

Ja, dat is heel moeilijk, dat vind ik ook. Kijk naar het volkspoppenspel in de landen om ons heen. Dát begrijpen ze, want dat herkennen ze. Maar bij de theatertjes die wij gemaakt hebben, zijn bijvoorbeeld ook de Vietnamese watermarionetten. Omdat niet iedereen weet wat dat is, zou je ieder onderdeel heel uitgebreid moeten toelichten. Dat kan misschien in een filmpje.

Volkspoppenspel

In het vorige gesprek hebben we het gehad over het verschil tussen poppenspelers die niet uit het ‘gewone volk’ komen, om het even simpel te zeggen. Die wat hoger opgeleid zijn en daar, nou ja, als halfintellectuelen misschien wel aan de haal gegaan zijn met de volksfiguren.

Ja, nou, ik noem het heel anders dan ‘aan de haal gaan’. Ze zijn geïnspireerd geraakt door wat ze nog hebben gezien aan oude volkspoppenspelers die er nog waren en dat is bedroevend weinig.

Dat waren er in Napels één of twee; in Nederland was dat Kersbergen, dat was de enige nog. De traditie dreigde uitgestorven te raken. Degenen die hem weer hebben opgepakt, waren inderdaad niet mensen uit het volk, maar mensen die een hogere opleiding hebben genoten, hetzij in de kunsten of in een andere richting en die moesten het wel allemaal zelf uitzoeken.

Bruno Leone heeft nog les gehad van de laatste Napolitaanse volkspoppenspeler. Wim maar nauwelijks van Kersbergen, dus dat is een hele moeilijke zaak geweest.

Het volkspoppenspel kenmerkt zich toch door een apart soort van beweging en ritmiek. Je moet ook ontdekken wat aanspreekt bij een langslappend publiek, want speel je op straat en doe je het niet goed, dan lopen ze weg. Dat is anders dan een poppenspeler die in een zaal optreedt. Als daar de toeschouwers zich vervelen, gaan ze zitten dommelen of worden ze rumoerig, maar ze lopen niet weg en ze hebben al betaald.

Op straat moet er spanning en spektakel zijn. Als dat er niet is, dan lukt het niet. Degenen die de traditie hebben laten herleven, moesten het bijna allemaal zelf ontdekken en daar heb ik groot respect voor. Het zijn niet alleen Wim en Bruno, het is ook Paolo Comentale, die in Bari in Italië met Pulcinella werkt, het is Philippe Cassidanus met Polichinelle in Parijs. Zo heb je dus een groot aantal mensen met een hogere opleiding die het hebben aangepakt.

En de Engelsen?

Ook wel voor een deel. Je had in Londen de Punch & Judyspeler Percy Press II, die volgde zijn vader, Percy Press I, op. Maar Glyn Edwards bijvoorbeeld, die kwam niet uit een familie van volkspoppenspelers. Zo zijn er een heleboel. Dat kan je ook niet meer verwachten, er is nu een nieuwe tijd aangebroken.

Het is altijd zo gegaan in de geschiedenis van het theater, dat het aangepast raakt aan de omstandigheden van dát moment en zo krijg je vernieuwing. Of het goed is, hangt gewoon van de kwaliteit van de speler af, dat was vroeger ook zo. Er zijn toen net zo goed volkspoppenspelers geweest die er niks van maakten.

Dat is allemaal opgekomen in de jaren zeventig, negentig van de vorige eeuw. Nu zijn het bijna allemaal mengvormen – poppenspel in combinatie met andere theatervormen. We zijn nu in een tijd waarvan je je kan afvragen...?

Ja, wat nu? Je mag er echt wel bezorgd over zijn, denk ik, dat het volkspoppenspel straks toch nog gaat uitsterven. Daarom vind ik wat Wim nu doet met zijn Jan Klaassen Academie geweldig. Dat geeft toch weer hoop. Want je moet nieuwe mensen hebben. Mensen die er voor voelen. Die inzien dat het een hoogwaardige theatervorm is.

Popellum, lezingen

Heb je het gevoel dat je alles verteld hebt?

Ik wil nog over ‘Popellum’ vertellen, dat is een tijdschrift over volkspoppenspel wereldwijd. Daar heb ik in iedere aflevering tekeningen voor gemaakt, steeds een karakteristieke scène uit het volkspoppenspel van diverse landen, in korte beelden en met een kleine tekst. De hoofdredacteur is Judith Marseille, in de redactie zit ook Elisabeth den Otter.

Was Wim Kerkhove daar ook bij betrokken?

Ja, in het begin. Maar Wim had al veel eerder een mooi blad, ‘Pekel’³ uitgegeven. Theo Kamphoff en ik waren de redacteuren.

Je hebt ook lezingen gehouden over Pulcinella

Dat wil ik eigenlijk even inleiden met te zeggen dat wij – jij en ik – vaak in Napels zijn geweest voor onderzoek. Jij hebt er veel objecten aangeschaft voor het museum. Ik heb daar veel kennis verworven over de figuur van Pulcinella, niet alleen in het volkspoppenspel, maar ook in het carnaval en in de beeldende kunst. Het is ontzettend boeiend wat er in en om Napels gebeurt.

Ik heb een lezing met dia’s samengesteld over Pulcinella en die heb ik voor verschillende afdelingen van de ‘Vereniging Dante Alighieri’ gehouden. En dat was natuurlijk leuk, want die mensen zijn speciaal geïnteresseerd in Italië. Ik heb die lezing ook in het Italiaans Cultureel Instituut gehouden. Daar heeft ook Bruno Leone nog opgetreden.

Daar schiet me nou een naam te binnen: René Kres.

Dat is een pantomimespeler. Daar heb ik geregeld contact mee. Hij heeft de clownsschool opgericht en daarna Global Clowns. Voor de clowns heb ik ook een lezing over Pulcinella gehouden. Want die komische figuur is natuurlijk ook interessant voor clowns en maskerspelers. Ook de maskermaker en -speler Juan Carlos Tajés was er heel erg in geïnteresseerd. Ja, in die sector sloeg mijn boek over Pulcinella aan, dat vond ik leuk.

Maar heb je het gevoel dat je nu iets hebt afgesloten tegen je tachtigste verjaardag, omdat je nu je viool weer opgepakt hebt en aan het schilderen gegaan bent?

Nou, dat is ook weer niet helemaal waar hoor, maar ik wilde eigenlijk nog zo graag viool spelen en vrij schilderen, maar dat betekent niet dat het poppenspel uit mijn hoofd is. Maar ik ben natuurlijk maar één mens en een oud mens, dus ik kan zoveel niet meer. Ik zou best nog dingen in die richting willen doen. Maar ik kan niet meer zo lang werken op een dag. Dat is het en ik vind het ook wel zalig om weer even te schilderen.

---

³ In 1986 uitgegeven door ‘Muziekpoppentheater Pantijn’ van Wim Kerkhove en muzikant Klaas Bakker.

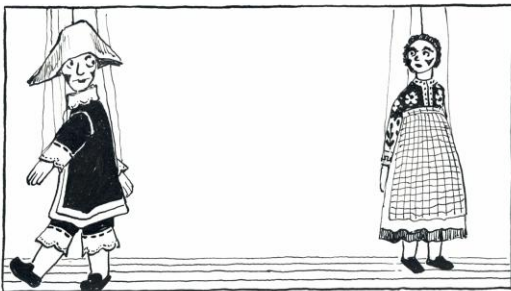
Negentiende-eeuwse marionettenscènes: Jan Klaassen en Katrijn I

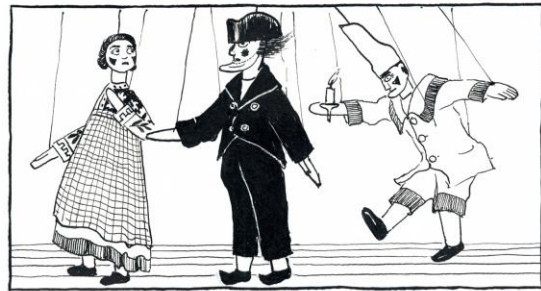
Katrijn: "Hier Jan, hier zijn je stamhouders. Ik moet even een boodschap doen. Zorg goed voor ze."
 Jan: "Kom hier, mijn spruiten! Zeg Trijn, ze bijten toch niet?"

Jan is in het vaders niet erg bedreven. De onnozele kinderen beginnen te blèren. Hij schopt ze weg.
 Katrijn snelt toe en geeft hem ervan langs. Daarna doet ze een nieuw beroep op Jan als hoofd van het gezin.

Katrijn: "We benne de huisbaas te wachte, ken je niks naar de lommerd brenge, want ik heb geen cente?"
 Maar op Jan hoeft Katrijn niet te rekenen. Hij smeert 'm naar de kroeg.

Huisbaas: "Ik kom om de achterstallige penninge. Wanneer zal u me eens betale? 't Gaat nu over de kerfstok." *
 Katrijn: "Heb medelij, 'k heb niet eens geld om ete te kope voor mijn bloedjes van kindere!"
 Huisbaas: "Mij geheel afschepe zonder niets, gaat niet."

Intussen is Pierrot (in dit spel de zoon van Jan en Katrijn) met een kandelaar met brandende kaars achter de huisbaas geslopen. Hij steekt diens pruikje in brand. De huisbaas vlucht weg, jammerend: "Water, water, zu au, m'n koppie, m'n arreme koppie!"

Jan, terug uit de kroeg, doet een tukje. Plots fladderen er witte vliedertjes om zijn hoofd. Jan slaat ze weg in zijn slaap, maar ze blijven hem plagen tot hij ontwaakt.
 Jan: "Witjen witjen hoog, witjen witjen laag."

* kerfstok: stokje waarop door kerven de schulden bij de huisbaas of de winkelier werden aangeduid.

Negentiende-eeuwse marionettenscènes: Jan Klaassen en Katrijn II

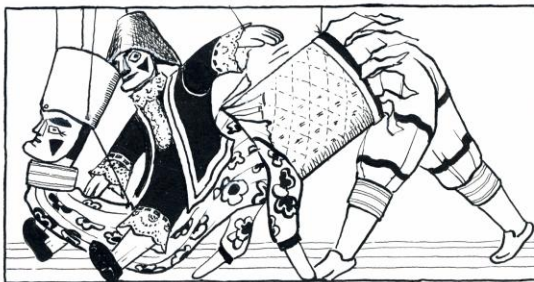
Er komt een vreemd, kort en dik mannetje aandribbelen. Het scharrelt wat rond. Dan beginnen zijn hals, armen en benen te groeien. Zijn hoofd verdwijnt in de friezen.

Jan: "Hé, meneer kruip-in-kruip-uit!"

De lang-kortman laat zijn hals kronkelen, hij zwengelt met zijn armen en maakt een kluchtig dansje.

Vervolgens buigt hij voorover.

Jan klimt op zijn rug om een ritje te maken en noemt het wonderlijke wezen zijn "lijfdromedaris".

Jan: "Kos! Kos! Kos! Vooruit kameraad!"

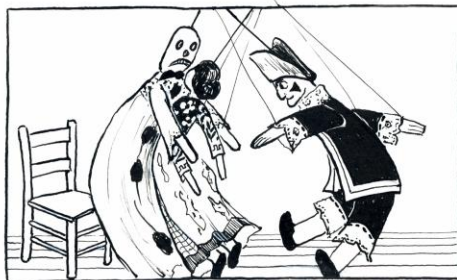
Na een poosje wordt het mannetje weer klein en verdwijnt.

Een witte gedaante neemt plaats in Jans stoel.

Jan: "Trijntje, kom's kijke! Er is een oom van uwé uit Oostinje gekome."

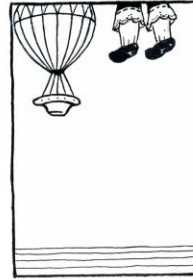
Katrijn: "O heerekrintjes, wat ziet hij bleek! 't Lijkt de bakker van Halfweg wel."

Jan: "Hij is een beetje ontdaan van den langen kuier. Zou je hem niet een makkeltje geven, Trijn?"

Katrijn (kust de Dood): "Heerekrintjes, Jan, wat heb Ome een rare lucht bij hem!"

De Dood: "Prrrte, prieterieteriet." Hij poogt Katrijn te omarmen, maar Jan schopt hem weg.

Dikke Jans daalt neer. Als Jan haar vol begeerte nadert, verandert zij in een luchtballon. Jan stijgt met haar op naar de hemel.

Jan: "Ik zie de engeltjes aan tafel zitte, ze ete lammertjespap met gouden lepels." Dan laat hij zich neerplofften: "t Is mij bove te mooi."

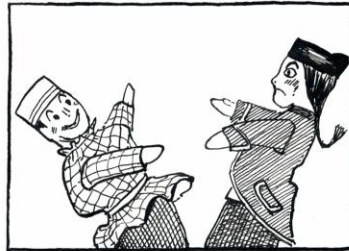
Marionettenstrip 'Jan Klaassen aan touwtjes'. Jan Klaassen is de hoofdpersoon in de oud-Hollandse volkspoppenkast. In vorige eeuwen werd het Jan Klaassenspel niet alleen met handpoppen gespeeld, maar ook met marionetten. Poppenkast was voor arme mensen, marionettentheater voor de rijken. Figuren aan draden bewegen zich anders dan handpoppen. Sommige kunnen zelfs trucs uitvoeren, kijk maar eens naar de scène met Dikke Jans. Deze grappige belevenissen van Jan met Katrijn, de huisbaas, Pierrot, de lang-kortman en de Dood zijn in 2003 door Hetty Paërl © getekend naar de marionetten van Janus Cabalt. Publicatie: *Popellum*, jaargang 3, nr. 1 zomer 2003. ISSN: 1566-3841.

Parijse volkspoppenkast: Guignol en Guillaume I

Madelon: Dag kinderen.
Opa is jarig. Ik stuur
m'n brave man en
m'n lieve zoontje
naar hem toe.

Guillaume: Kom mee naar opa.
Guignol: Oh nee, ik wil niet,
dan moeten we door het bos.
Guillaume: Nou en ?

Guignol: Ik ben bang in het bos.
Guillaume: Waarvoor dan ?
Guignol: Voor konijnen.
Guillaume: Haha, maar papa,
konijnen zijn niet gevaarlijk!

Guignol: Nou goed, ik ga mee.
Tralla-la-la-laire.
Guillaume: Kiede-kiede-kie.
Guignol: Hou op met kietelen.
Guillaume: Hé papa, schiet op.

Guignol: Ik ben moe, ik ga
hier even liggen.
Guillaume: Nee ik!
Guignol: Nee ik!
Guillaume: Nee ik!

Guignol: Met jou kun
je niet lekker slapen.
Guillaume: Nou, dan
zoek ik wel een ander
plekje.

Guignol: Grr...pff...
grr...pff...grr...pfff.

Guignol: Hu...hu...
help...een konijn!
Publiek: Neeee,
het is een muis!

Guillaume: Zeg,
zal ik die muis
vangen om in
papa's bed te
stoppen?

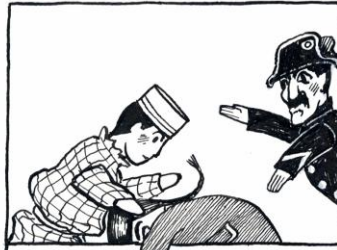

Guillaume: Mis, ik
probeer het nog eens.

Parijse volkspoppenkast: Guignol en Guillaume II

Guillaume: Hebbes!

Guignol: O...-Ooh...t is papa!
Papaatje, leef je nog?
Gendarme (zingend): Rette-
tette-taire.
Guillaume: Oei, wegwezen.

Gendarme: Qu'est-ce que
c'est que ça que c'est?
Meneer Guignol, word
wakker!

Guignol (komt bij): Watte?
Gendarme: Heb je je hoofd
verloren?
Guignol: Waar is m'n hoofd?
Ik ga 't zoeken (rent weg).

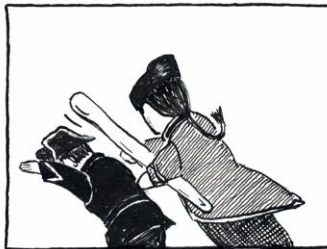
Guillaume: Pr...kiekeboe.
Gendarme: Wat is dat?
Wie is dat?
Guillaume: Ikke.

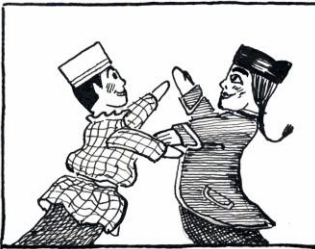
Gendarme: Je hebt een
overheidsdienaar beledigd,
ik reken je in. Vooruit, mee!
Guillaume: Nee, alsjeblijft,
meneer de agent.

Gendarme: Meneer Guignol,
Uw kleine jongen is op het
bureau.
Guignol: Oh ja? Wacht
even, ik moet iets halen.

Gendarme: U bent gewapend,
Ik arresteer U in naam der
wet.
Guignol: En ik sla U in
naam der wet.

Guignol: Ik heb de agent een
lesje geleerd, omdat hij jou
heeft opgesloten.
Guillaume: Ha, maar ik ben
gevlucht. En nu naar opa.